

UNIA EUROPEJSKA

Komitet Regionów

**Sprawozdanie monitorujące EUWT
za 2013 r.
„W kierunku nowej polityki spójności”**

Streszczenie

**Niniejsze streszczenie zostało przygotowane przez METIS GmbH
(autorzy: Jürgen Pucher, Alexandra Frangenheim i Alice Radzyner).
Zawarte w nim opinie nie odzwierciedlają oficjalnego stanowiska
Komitetu Regionów.**

Więcej informacji na temat Unii Europejskiej i Komitetu Regionów można znaleźć na stronach internetowych <http://www.europa.eu> i <http://www.cor.europa.eu>.

© Unia Europejska, luty 2014 r.

Częściowe powielanie jest dozwolone pod warunkiem wyraźnego podania źródła.

Streszczenie

KR regularnie publikuje sprawozdania monitorujące rozwój europejskich ugrupowań współpracy terytorialnej (EUWT). Do końca 2013 r. utworzono 43 EUWT, zrzeszające ok. 750 samorządów lokalnych i regionalnych oraz władz krajowych z 20 różnych państw członkowskich. Obecnie powstaje kolejnych 16 EUWT.

Ramy prawne i wdrożenie w poszczególnych krajach

Rozporządzenie (UE) nr 1302/2013 zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1082/2006 zostało przyjęte w dniu 17 grudnia 2013 r. i wejdzie w życie 22 czerwca 2014 r. Zmiany te prowadzą do uproszczenia procedur i powiększenia zakresu jednostek kwalifikujących się jako EUWT, stanowiąc elementy ułatwiające funkcjonowanie EUWT, zgodnie z propozycjami KR-u. Pozostałe uregulowania w ramach nowej polityki spójności otwierają nowe perspektywy dla EUWT.

Do końca 2013 r. sytuacja w istniejących państwach członkowskich nie uległa zmianie w porównaniu z sytuacją w 2012 r. Krajowe przepisy prawne przyjęły niemal wszystkie państwa członkowskie UE oprócz federalnych państw, takich jak Austria, Belgia i Niemcy.

Przystąpienie Chorwacji w dniu 1 lipca 2013 r. stwarza nowe perspektywy ustanowienia kolejnych EUWT, a zatem oznacza nową fazę w rozwoju EUWT. Władze lokalne i regionalne w Chorwacji wykazują dużą aktywność w zakresie projektów EUWT, takich jak środkowoeuropejski korytarz transportowy. KR podjął znaczne wysiłki na rzecz umieszczenia EUWT w planie działań związanych z przedakcesyjnymi przygotowaniem tego kraju.

Chorwacja wdrożyła rozporządzenie w sprawie EUWT na mocy aktu, który wszedł w życie w dniu 1 lipca 2013 r.

Przegląd stanu obecnego EUWT

EUWT utworzone w 2013 r. lub pod koniec 2012 r.

Od końca 2012 r. do końca 2013 r. utworzono jedenaście nowych EUWT (sześć EUWT powstało w 2012 r.) Nowe EUWT znajdują się głównie w Europie Środkowej, a ich zasadniczym celem jest tworzenie instytucjonalnych ram istniejących projektów lub programów, a tym samym spełnianie ich tradycyjnych funkcji.

Tabela 1 Nowe EUWT rozpatrywane jako studium przypadku

L.p.	Nazwa EUWT	Kraje	Cechy szczególne	Data powstania
1	Via Carpatia EUWT	HU, SK	EUWT zrzeszające 2 regiony NUTS 3, utworzone w celu prowadzenia ogólnej współpracy	31.05.2013 r.
2	Parc Marin International des Bouches de Bonifacio	FR, IT	EUWT utworzone w celu zacieśnienia współpracy transgranicznej w międzynarodowym parku morskim.	11.03.2013 r.
3	EUWT Tritia	CZ, PL, SK	Partnerstwo pomiędzy czterema regionami zawarte w celu wspierania spójności gospodarczej i społecznej na ich obszarze.	25.02.2013 r.
4	EUWT Euroregione "Senza Confini"	AT, IT	To partnerstwo pomiędzy dwoma państwami członkowskimi służy ogólnemu celowi współpracy między jego trzema regionami członkowskimi na rzecz wzmocnienia spójności gospodarczej i społecznej.	21.12.2012 r.
5	EUWT Spoločný región limited	CZ, SK	EUWT złożone z 22 gmin położonych w słowacko-czeskim regionie przygranicznym. Jego celem jest nadanie ram instytucjonalnych współpracy transgranicznej.	22.05.2013 r.
6	EUWT "Secrétariat du Sommet de la Grande Région"	BE, DE, FR, LU	EUWT zrzeszające 10 członków, którego celem jest dalsze wzmocnienie Grande Région jako wspólnego terytorium.	30.06.2013 r.
7	EUWT TATRY Ltd.	PL, SK	EUWT złożone z dwóch regionów, którego celem jest bardziej efektywne i skuteczniejsze wdrażanie projektów nowego programu współpracy transgranicznej PL-SK 2014-2020.	20.09.2013 r.
8	EUWT Parc européen / Parco europeo Alpi Marittime - Mercantour	FR, IT	Jego celem jest ułatwianie i promowanie współpracy transgranicznej na terytorium dwóch parków.	23.05.2013 r.
9	EUWT Sajó-Rima / Slaná-Rimava	HU, SK	EUWT zrzeszające 4 członków w celu współpracy w dziedzinie rolnictwa, przemysłu, handlu i turystyki.	3.04.2013 r.

Ostatnie dwa EUWT, które należy odnotować, to Torysa i Svinka. Oba te ugrupowania zostały utworzone pomiędzy Węgrami a Słowacją, a ich siedziby znajdują się odpowiednio w Sáradsadány (HU) i Tolcsva (HU). Zostały one zarejestrowane w dniu 9 października 2013 r., lecz z uwagi na późne zgłoszenie do KR-u nie uwzględniono ich w niniejszym opracowaniu.

EUWT utworzone w 2012 r.

W 2012 r. utworzono sześć EUWT. W 2013 r. ugrupowania te w dalszym ciągu znajdowały się we wczesnej fazie rozwoju. W szczególności godna uwagi jest rola EUWT „Europejska Sieć Wiedzy o Miastach” (European Urban Knowledge Network – EUKN), gdyż jego członkami są wyłącznie władze krajowe. Może ono pełnić rolę instrumentu instytucjonalizacji pewnych sfer współpracy międzyrządowej.

EUWT utworzone przed 2012 r.

Przeważająca większość EUWT utworzonych przed rokiem 2012 w dalszym ciągu opracowywała i realizowała nowe projekty. Poniższa część opracowania przedstawia analizę sytuacji w EUWT utworzonych przed 2012 r. i podaje szczegółowe informacje dotyczące podstawowych wskaźników. Przedstawienie jakichkolwiek zaktualizowanych informacji dotyczących ośmiu z tych EUWT okazało się niemożliwe.

Ugrupowania „w pigułce” – w kierunku nowej polityki spójności

W kategoriach ilościowych rozwój EUWT nabrał tempa w 2013 r. Nadrzędnym celem EUWT jest tworzenie partnerstw dla rozwoju. 41 ugrupowań uwzględnionych w niniejszym sprawozdaniu reprezentuje obecnie 750 instytucji z całej UE, zaś na terytoriach będących w zasięgu tych instytucji zamieszkuje obecnie ok. 76 mln osób¹. Charakter partnerstw może być zróżnicowany, poczynając od małych lokalnych i lokalno-regionalnych współpracujących ze sobą ugrupowań, a kończąc na partnerstwach między różnymi szczeblami sprawowania władzy. Około połowy ugrupowań można scharakteryzować jako partnerstwa o głównie lokalnym charakterze.

EUWT Bánát-Triplex Confinium i Eurodistrict Strasbourg-Ortena poszerzyły swoje partnerstwo.

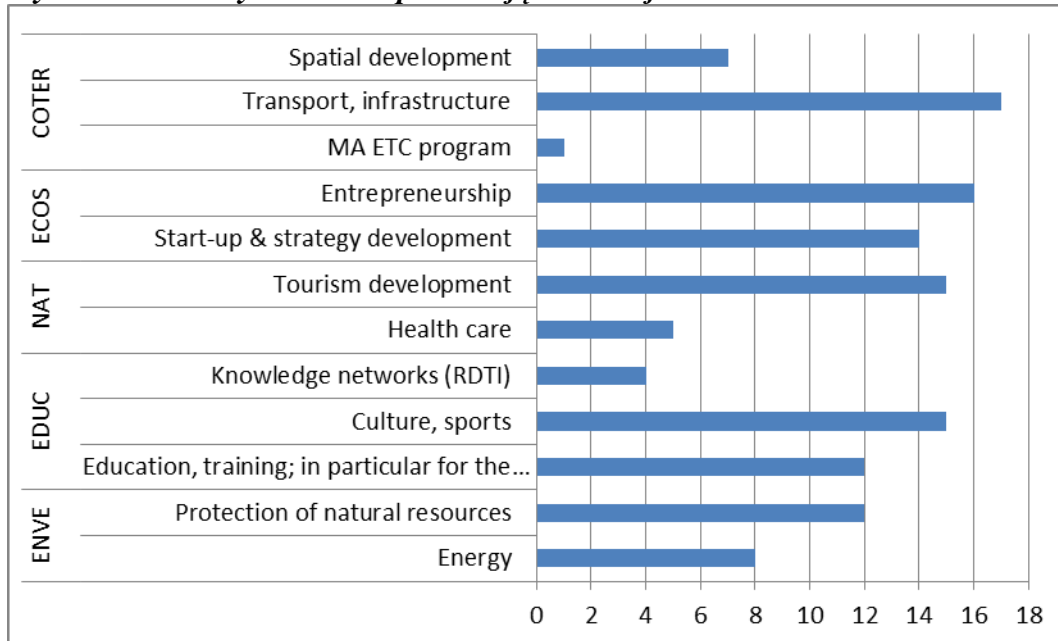
Obszary działań

Ogólnie rzecz ujmując, celem EUWT jest prowadzenie bardzo zróżnicowanych działań. Ugrupowania funkcjonują w ramach europejskiej współpracy terytorialnej, która obejmuje wiele różnego rodzaju działań. Większość EUWT można scharakteryzować jako szerokie inicjatywy wspierające wspólne działania w zakresie opracowywania strategii politycznych i ustalania strategii. Ten rodzaj EUWT przyjmuje badawczo-konsolidujące podejście do nowych

¹ Ponadnarodowa sieć polityki miejskiej (EUKN) oraz EUWT działające jako organ zarządzający wielostronnego programu współpracy transgranicznej nie zostały uwzględnione w tej ogólnej liczbie.

sposobów zarządzania i zapewniania spójności. Znaczna liczba EUWT nie ustala wcześniej obszarów swojej współpracy. Poniższy wykres przedstawia przegląd głównych tematów działań. Zdecydowana większość EUWT zajmuje się więcej niż jednym tematem.

Wykres 1: Obszary działań odpowiadające komisjom KR-u

Źródło: Metis GmbH, EGTC database

Potencjalne znaczenie EUWT w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych na lata 2014–2020 (strategia „Europa 2020”)

Strategia „Europa 2020”, jako nadrzędny dokument zawierający wytyczne, jest trudna do zrozumienia ze względu na swój wieloaspektowy charakter. Dlatego też potencjalny wkład EUWT w strategię „Europa 2020” został przedstawiony w oparciu o siedem tzw. inicjatyw przewodnich. Obecnie można zaobserwować duży potencjał w przypadku inicjatyw przewodnich: „Europa efektywnie korzystająca z zasobów” (energia i gospodarka odpadami), „Mobilna młodzież” oraz „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia” wynikający z potrzeby przeciwdziałania wysokiemu bezrobociu, zwłaszcza wśród młodych osób, a także „Unia innowacji”.

Perspektywy w okresie 2014–2020

W odniesieniu do okresu 2014–2020, w celu wzmocnienia strategicznego wymiaru europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, wprowadzono

szereg nowych instrumentów w ramach nowej polityki spójności². Badanie ankietowe ujawniło duże zainteresowanie tymi instrumentami, w szczególności instrumentem zintegrowanych inwestycji terytorialnych: zainteresowanych nim było 15 spośród 21 ankietowanych EUWT. Około połowy EUWT wykazuje zainteresowanie wspólnymi planami działania i rozwojem kierowanym przez lokalną społeczność. Jednakże kilku respondentów zwróciło uwagę na potrzebę dalszego otrzymywania wytycznych od Komisji, gdyż jedynie pragmatyczne i skuteczne umowy w sprawie realizacji mogą przekonać zarządzających programem europejskiej współpracy terytorialnej, by wesprzeć rozwój i opracowanie dalszych instrumentów.

Obecnie tworzone EUWT

Obecnie powstaje 16 EUWT, z których trzy mają już osobowość prawną. Dwa EUWT zostały utworzone dla realizacji „nadzwyczajnych” celów: EUWT CODE 24 jest kontynuacją projektu INTERREG IVB, którego celem jest rozwój korytarza Rotterdam–Genua, zaś EUWT „Cities of Ceramics” zostało utworzone w celu rozwoju współpracy transnarodowej w sektorze rękodziela ceramicznego.

² Realizacja wspólnych planów działania, z uwzględnieniem doświadczeń w zakresie EFS, powinna być ściśle zorientowana na wyniki w oparciu o wysoce ustandaryzowane działania, które można traktować jako standardowe koszty jednostkowe.

Tabela 2 Przegląd powstających EUWT (stan na dzień 31 grudnia 2013 r.)

L.p.	Nazwa EUWT	Status	Kraje
1	Agglomération franco-luxembourgeoise 'Alzette-Belval'	Oczekujące na zgłoszenie do KR-u	Francja, Luksemburg
2	AEuCC – Cities of Ceramic ³	Oczekujące na zatwierdzenie	Hiszpania, Francja, Włochy, Rumunia
3	Medgidia – Silistra	Oczekujące na zatwierdzenie	Bułgaria, Rumunia
4	Eurocidade Valença do Minho Tui	Oczekujące na zatwierdzenie	Portugalia, Hiszpania
5	CODE 24 – Corridor Development Rotterdam-Genoa	W fazie przygotowawczej	Niderlandy, Niemcy, Szwajcaria, Włochy
6	CETC – Central European Transport Corridor	W fazie przygotowawczej	Szwecja, Polska, Republika Czeska, Słowacja, Węgry, Chorwacja, Słowenia
7	Europe – building common future	W fazie przygotowawczej	Węgry, Rumunia
8	The Route of the Phocaceans	W fazie przygotowawczej	Włochy, Grecja, Hiszpania, Francja, Malta
9	Eurodistrict TransOderana	W fazie przygotowawczej	Niemcy, Polska
10	ESPO 2020 programme	W fazie przygotowawczej	UE 28 + 4
11	Békés-Arad	W fazie koncepcyjnej	Rumunia, Węgry
12	Pro Comitatu	W fazie koncepcyjnej	Słowacja (n.d.)
13	Donauhanse	W fazie koncepcyjnej	Niemcy, Austria, Węgry, Serbia, Rumunia, Bułgaria, Ukraina
14	Euregio Meuse-Rhine	W fazie koncepcyjnej	Belgia, Niderlandy, Niemcy
15	Euroregion Corridor VIII	W fazie koncepcyjnej	Włochy, Albania, Grecja, Macedonia, Bułgaria

³ Ugrupowanie to zrzesza 98 miast w 4 krajach. Dane geograficzne dotyczące tych miast nie są znane, dlatego też położenie EUWT na mapie na następnej stronie jest jedynie przybliżone (umieszczono je w centrum tych czterech krajów).